

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 158/2010-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť O. K., M., zastúpenej advokátom JUDr. I. S., M., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 95/91 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 95/91 **p o r u š i l** základné právo O. K., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. O. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Martin **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. O. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. I. S., M., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 30. marca 2010 č. k. II. ÚS 158/2010-9 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť O. K. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 95/91 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka spolu so svojimi deťmi 20. mája 1991 podala návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v obci B.

Napriek tomu, že v danom prípade podľa názoru sťažovateľky nejde o vec právne ani skutkovo zložitú, konanie trvá už 18 rokov a 8 mesiacov. Z tohto dôvodu podala 5. mája 2009 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, pričom sťažnosť bola uznaná ako dôvodná.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo O. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 95/1991 porušené bolo.

Okresnému súdu v Martine prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 95/1991 konal bez zbytočných prietáhov.

O. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 7 000 eur, ktoré je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

O. K. priznáva náhradu trov konania vo výške 254,88 eura, ktoré je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť na účet JUDr. I. S., advokáta do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľka listom z 21. apríla 2010 doplnila svoju sťažnosť s poukázaním na skutočnosť, že okresný súd vo veci už právoplatne rozhodol rozsudkom č. k. 9 C 95/91-574 zo 17. marca 2010. *„Z tohto dôvodu už nie je aktuálne, aby sťažovateľka trvala na tom, aby Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci zn. 9 C 95/1991 bez zbytočných prietáhov. V tejto časti sťažovateľka berie petit sťažnosti späť. Sťažovateľka naďalej žiada, aby Ústavný súd rozhodol o porušení jej ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a o priznaní finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.“*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom zo 7. mája 2010 sp. zn. Spr. 399/10 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 18. mája 2010.

2.1 Predsedníčka okresného súdu poukázala na skutočnosť, že v predmetnej veci bol 17. marca 2010 vyhlásený rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. apríla 2010. Okrem podrobnej chronológie úkonov vykonaných okresným súdom v danej veci poskytla aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že: *„Na základe takéhoto podrobného chronologického postupu, ktorý súd pre zabezpečovanie podkladov pre meritórne rozhodnutie pri akceptovaní návrhov a námietok zo strany účastníkov sporu a neustále obštrukcie - najmä zo strany odporcu zabezpečoval, čo nakoniec vyplýva aj z jeho podaní*

na pojednávaniach, alebo písomných podaní, veľakrát nerešpektoval sudcovskú lehotu, hoci zo strany súdu bolo vyvíjané maximálne úsilie na zabezpečenie všetkých relevantných podkladov pre meritórne rozhodnutie, je súd toho názoru, že konal štandardne. K takémuto konečnému rozhodnutiu došlo až dňa 17. 03. 2010, kedy účastníci predmetného sporu nepodali odvolanie voči prvostupňovému rozhodnutiu.

Podľa môjho názoru k trvaniu tohto sporu došlo z objektívnych dôvodov, aj s prihliadnutím na skutočnosť, že po celé časové obdobie som ako sudkyňa bola nadmerne zaťažovaná pri vybavovaní aj inej agendy, čo vyplýva nakoniec z množstva vybavovaných vecí. Tak ako to vyplýva z prehľadu, aj samotní účastníci predmetného sporu svojimi návrhmi a hlavne námietkami sa podieľali na častej odročovanosti. Prípadne aj keď mali právnych zástupcov, neboli vždy dokladané listinné dôkazy a súd potom musel buď z vlastnej iniciatívy, alebo opakovane ich o doloženie takýchto dôkazov požiadať...“

Na záver vyjadrenia predsedníčka okresného súdu dodala, že: *„Prešetrením potrebných skutočností v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v časti prieťahy musím konštatovať, že dĺžka konania z pohľadu celkovej doby konania je skutočne neprimerane dlhá a preto sťažnosť na prieťahy v konaní považujem za dôvodnú. Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prieťahom, a tým k porušeniu práv navrhovateľky na spravodlivý a rýchly proces, ponechávam na rozhodnutie Ústavného súdu...“*

Výslovne súhlasíme s upustením pojednávania vo veci, nakoľko od ústneho pojednávania neočakávame ďalšie objasnenie veci.“

2.3 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu súhlasil s tým, aby ústavný súd nenariadil ústne pojednávanie.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 95/91 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03):

Dňa 20. mája 1991 sťažovateľka v pozícii jedného z navrhovateľov (ako navrhovateľka v 1. rade) podala návrh na začatie konania o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v obci B.

Dňa 15. augusta 1991 bol Okresný súd Uherské Hradište v Českej republike požiadaný o výsluch odporcu pred dožiadaným súdom. Dožiadanie bolo vybavené 13. septembra 1991.

Dňa 16. septembra 1991 súd nariadil pojednávanie na 11. október 1991.

Dňa 7. októbra 1991 bol zrušený termín pojednávania z 11. októbra 1991 a nariadený nový termín na 8. november 1991.

Dňa 8. novembra 1991 bolo vykonané pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu nariadenia ohliadky na mieste samom.

Dňa 23. januára 1992 boli písomne vyzvaní navrhovateľa a odporca, aby súdu oznámili stanovisko, či sú ochotní v prípade reálneho rozdelenia nehnuteľností hradiť náklady na rozdelenie vecí. Stanovisko k tejto požiadavke bolo súdu od navrhovateľov doručené 5. februára 1992.

Dňa 30. marca 1992 bolo uznesením okresného súdu nariadené znalecké dokazovanie znalcom Ing. Ľ. H., ktorý na 2. júl 1992 zvolal ohliadku nehnuteľností na mieste samom a zároveň požiadal užívateľov o sprístupnenie objektov. Písomne sa odporca ospravedlnil znalcovi z neúčasti na ohliadke.

Dňa 31. mája 1994 znalec súdu doručil znalecký posudok.

Dňa 8. júna 1994 bol účastníkom na vyjadrenie doručovaný opis znaleckého posudku a súčasne bol vypočutý odporca prostredníctvom dožiadaného súdu k obsahu znaleckého posudku, ktorý mu bol krátkou cestou doručený. Výsluch sa uskutočnil na dožiadanom súde 27. júna 1994.

Dňa 24. júna 1994 sťažovateľka podala písomné vyjadrenie a vzniesla námietky k znaleckému posudku.

Dňa 18. augusta 1994 súd nariadil termín pojednávania na 20. september 1994, na ktorý okrem účastníkov konania bol prizvaný aj znalec, ktorý bol na pojednávaní vypočutý, a na základe stanovísk účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka predloží snímku z mapy a odporca vzhľadom na prezentovaný postoj písomne vykoná špecifikáciu rozporov k znaleckému posudku.

Dňa 17. novembra 1994 boli účastníci konania vyzvaní, aby si povinnosti vyplývajúce z posledného pojednávania voči súdu splnili, a zároveň súd požiadal znalca Ing. H. o doplnenie znaleckého posudku v termíne do 31. mája 1995. Túto povinnosť si znalec splnil až 25. septembra 1995.

Dňa 8. decembra 1994 odporca špecifikoval námietky k znaleckému posudku.

Dňa 14. novembra 1995 okresný súd výzvou žiadal o doplnenie znaleckého posudku v termíne do 31. decembra 1995.

Dňa 2. septembra 1996 bol znalec požiadaný o doplnenie znaleckého posudku o ustálenie hodnoty nehnuteľností ku dňu ohliadky nehnuteľností.

Dňa 1. októbra 1996 znalec zaujal stanovisko.

Dňa 7. októbra 1996 bol súdom požiadaný katastrálny úrad o zaslanie ďalších listinných dôkazov súvisiacich s meritom veci a doručené oznámenie O. B. z 20. novembra 1996.

Dňa 22. januára 1997 bol doručený list znalca Ing. H., ktorý vykonal ohliadku nehnuteľnosti, ktorá bola poškodená požiarom, a zároveň súdu oznámil, že dochádza k zmene pôvodných nehnuteľností, a z toho dôvodu požiadal aj o upresnenie úloh v dopĺňujúcom znaleckom posudku v súvislosti s ustálením ich hodnoty.

Dňa 17. septembra 1997 bol zo strany súdu požiadaný znalec o doplnenie znaleckého posudku, ktorý 5. decembra 1997 bol doručený súdu.

Dňa 15. januára 1998 bol znalecký posudok zaslaný na vyjadrenie, prípadne podanie námietok účastníkom konania, voči ktorému odporca podal námietky, ktoré boli súdu doručené 6. februára 1998.

Dňa 28. apríla 1998 súd nariadil termín pojednávania na 5. jún 1998, predvolaný znalec účasť na pojednávaní ospravedlnil.

Pojednávanie konané 5. júna 1998 bolo odročené na 8. jún 1998 pre účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 8. júna 1998 bol vyhlásený rozsudok v neprítomnosti účastníkov.

Dňa 18. septembra 1998 podal odporca proti rozsudku odvolanie.

Dňa 28. septembra 1998 bolo odvolanie doručené navrhovateľom na vyjadrenie. Zároveň bola 28. septembra 1998 odporcovi adresovaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

Dňa 16. októbra 1998 právny zástupca navrhovateľov požiadal o predĺženie lehoty na písomné vyjadrenie k odvolaniu.

Dňa 12. novembra 1998 bolo do spisu založené vyjadrenie navrhovateľov k odvolaniu.

Dňa 7. decembra 1998 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“)

Dňa 30. decembra 1999 uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 2420/98 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 9. februára 2000 súd doručil zrušujúce rozhodnutie právnym zástupcom, zároveň s písomnou požiadavkou o predloženie návrhov v intenciách zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu.

Dňa 2. marca 2000 právna zástupkyňa odporcu navrhla doplniť dokazovanie.

Dňa 21. marca 2000 bol okresný súd požiadaný krajským súdom o predloženie spisu z dôvodu opravy odôvodnenia rozhodnutia, spis bol okresnému súdu vrátený 17. apríla 2000.

Dňa 3. septembra 2001 bol znalec Ing. Ľ. H. požiadaný o doplnenie znaleckého posudku v intenciách rozhodnutia Krajského súdu v Žiline s tým, že znalec spis spolu so znaleckým posudkom súdu predložil 12. februára 2003 ako dodatok k znaleckému posudku.

Dňa 18. februára 2003 okresný súd vyzval účastníkov konania k vyjadreniu k znaleckému posudku, čo uskutočnili 18. marca 2003.

Dňa 10. júna 2003 bol nariadený termín pojednávania na 14. august 2003, na ktorý okrem účastníkov bol prizvaný aj znalec. Pojednávanie bolo odročené na návrh účastníkov, ako aj zo strany súdu v súvislosti so zabezpečením ďalších listinných dôkazov pre meritórne rozhodnutie.

Dňa 20. januára 2004 boli doplnené stanoviská realitných kancelárií, ktoré boli okresnému súdu doručované v období od 20. februára 2007 do 24. februára 2004.

Dňa 3. mája 2004 bol znalec Ing. Ľ. H. požiadaný o dopracovanie znaleckého posudku.

Dňa 14. júna 2004 bol znalecký posudok po doplnení vo forme dodatku č. 84/2004 súdu doručený a následne účastníci boli požiadaní zo strany súdu prípisom z 24. júna 2004 na podanie prípadných námietok a vyjadrenia k doplnku.

Dňa 2. augusta 2004 právna zástupkyňa odporcu súdu zaslala vyjadrenie obsahujúce námietky k znaleckému posudku.

Dňa 30. augusta 2004 bolo vyjadrenie odporcu zaslané znalcovi na zaujatie písomného stanoviska.

Dňa 13. septembra 2004 znalec podal podrobné vyjadrenie, ktoré bolo zaslané účastníkom konania.

Dňa 18. januára 2005 okresný súd priznal znalcovi odmenu za vypracovanie znaleckého posudku. Proti uzneseniu bolo zo strany sťažovateľky ako i odporcu podané odvolanie a spis bol 25. apríla 2005 predložený krajskému súdu, ktorý potvrdil uznesenie okresného súdu. Spis bol vrátený 28. júla 2005.

Dňa 18. októbra 2005 bol nariadený termín pojednávania na 23. november 2005. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že na požiadanie účastníkov konania vo veci bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znalcom, ktorý bol ustanovený samostatným uznesením 20. januára 2006 a spis bol znalcovi predložený 1. marca 2006.

Dňa 28. apríla 2006 bol okresnému súdu doručený kontrolný znalecký posudok.

Dňa 2. júna 2006 boli proti kontrolnému znaleckému posudku vznesené námietky zo strany odporcu.

Dňa 12. septembra 2006 bol nariadený termín pojednávania na 15. november 2006 a zároveň zabezpečenie písomného vyjadrenie k námietkam odporcu k vypracovanému znaleckému posudku.

Pojednávanie konané 15. novembra 2006 bolo odročené na 20. november 2006 pre účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 11. januára 2007 podali navrhovatelia odvolanie.

Dňa 18. januára 2007 podal odporca odvolanie.

Dňa 23. januára 2007 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý na pojednávaní 28. novembra 2007 zrušil prvostupňové rozhodnutie a 21. februára 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 15. apríla 2008 boli v intenciách zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu účastníci konania vyzvaní na oznámenie skutočností potrebných pre znalecké dokazovanie.

Dňa 22. októbra 2008 bol spis zaslaný znalcovi s lehotou na vypracovanie znaleckého posudku 90 dní od doručenia spisu.

V dňoch 1. júna 2009 a 13. augusta 2009 boli uskutočnené písomné urgencie okresného súdu adresované znalcovi.

Dňa 24. septembra 2009 pracovník súdu osobne prevzal súdny spis bez znaleckého posudku s tým, že podľa vyjadrenia znalca ho tento súdu do 30. septembra 2009 v písomnej forme do spisu dodá.

Dňa 16. októbra 2009 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 19. novembra 2009 bol nariadený termín pojednávania na 20. január 2010.

Dňa 20. januára 2010 bolo vykonané ústne pojednávanie za prítomnosti účastníkov konania s tým, že vzhľadom na námietky právnej zástupkyne odporcu, ktoré boli doručené súdu krátkou cestou na pojednávaní, pojednávanie bolo odročené na 24. február 2010.

Dňa 25. januára 2010 boli doručené ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania zo strany právnej zástupkyne odporcu.

Dňa 24. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti účastníkov konania, ako aj ich právnych zástupcov. Pojednávanie v merite veci bolo ukončené a odročené pre účely vyhlásenia rozsudku na 17. marec 2010.

Dňa 17. marca 2010 bol vyhlásený rozsudok v prítomnosti sťažovateľky a právneho zástupcu navrhovateľov s tým, že písomný rozsudok im bol doručený, a v ten istý deň bol

rozsudok zaslaný ostatným účastníkom, ktorí sa vyhlásenia rozsudku nezúčastnili. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v merite veci 10. apríla 2010, keď sa stal aj vykonateľným. O trovách konania súd rozhoduje samostatným uznesením.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 95/91 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s určovaním jej hodnoty znaleckým dokazovaním. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, v preskúmvanom konaní ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka neprispela svojím správaním k priet'ahom v konaní, aktívne sa dožadovala pokračovania v konaní, žiadala o nariadenie termínu pojednávania a taktiež podala sťažnosť na priet'ahy v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie napadnutého konania viac ako devätnásť rokov bolo samo osebe celkom jednoznačne neprimerané.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v danej veci aj dlhodobo nečinný, a to konkrétne od 15. februára 1993 (v skutočnosti už od 3. marca 1992) do 31. mája 1994 (15 mesiacov), od 8. decembra 1994 do 14. novembra 1995 (11 mesiacov), od 31. decembra 1995 do 2. septembra 1996 (9 mesiacov), od 22. januára 1997 do 17. septembra 1997 (8 mesiacov), od 17. apríla 2000 do 3. septembra 2001 (16 mesiacov), od 3. septembra 2001

do 12. februára 2003 (17 mesiacov) a od 22. januára 2009 do 24. septembra 2009 (9 mesiacov).

Okresný súd teda súhrnne počas viac ako 7 rokov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas napadnutého súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu.

Okrem uvedeného ústavný súd konštatuje, že na skutočnosť, na ktorú poukázala vo svojom vyjadrení konajúca sudkyňa, že *„po celé časové obdobie som ako sudkyňa bola nadmerne zaťažovaná pri vybavovaní aj inej agendy, čo vyplýva nakoniec z množstva vybavovaných vecí“*, nebolo možné prihliadnuť. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí—a teda vykonanie spravodlivosti—bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na nadmerný počet vecí a na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (mutatis mutandis I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 17. marca 2010 bol v predmetnej veci na okresnom súde vyhlásený rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na povahu veci a vzhľadom aj na celkové–viac ako devätnásťročné–trvanie napadnutej veci považuje za primerané priznať v sume 5 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si uplatnila trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 18. januára 2010). Za dva úkony vykonané v roku 2010 patrí odmena v sume dvakrát po 120,23 € a režijný paušál dvakrát po 7,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom sumu 254,88 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010